

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32. — negyed oldal ... kor. 8.

fel oldal ... * 16. — nyolczad oldal * 4.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Hitelintézet és a néptanító.

Nincs oly nagy nemes eszme társadalmi életünkben, mihez a tanító ügybuzgóságára ne volna szükség. Ilyen a községi takaré- és hitelintézetek megkedveltetése is.

Ha végig tekintünk különösen a felvidék egyes községeiben, azt látjuk, hogy a nép elszegényedése fokról-fokra mélyebbre süllyed, melylyel elveszti vagyonát, sőt önállóságát is és ez az egyéni állapot szülő anyjává válik azután a kivándorlásnak is.

Ha keressük az okokat, azt látjuk, hogy nincs kifejlődve népünknel úgy mint kellene a takarékosági hajlam, minek nyomába lépnek az anyagi zavarok s mindez eladósodást von maga után.

A tisztességes kamat és törlesztési móddal bíró kölcsön, rendes, pontos embernél még nem nagy veszedelem. De az uszorakamatra fölyött kölcsön, mely évről-évre nő, mint a lavina, legtöbb földmivesnek megölője.

E szomorú jelenség az összetartás hatalmas erejének elhanyagolásából ered. Mert ha ezer ember egy-egy koronával bír, ezzel sorsán vajmi keveset javíthat; ha azonban az ezer ember koronáját összeszedezi, már tíz embertársát segítheti 100 koronával, ötvenet 20 és százat 10 koronával.

Ezt eredményezi az összetartás.

Egyesült erővel minden testület nagy és hatalmas, szétszórva azonban mit sem ér.

Az anyagi javulás előmozdítását célozza a községi takaré- és hitelintézet, mely míg olesó kölcsönt nyújt, ugyanakkor takarékosagra oktat s az összetartás szellemének tudását neveli és erősíti.

A nép anyagi javulásának előbbreviteléhez hozzá van kötve a tanító jobb jövője is. Mert minél vagyonosabb lesz hazánk népe, remélhető, hogy annál jobb anyagi sorsba juthat a tanító.

Már ebből a szempontból is szükséges ezen eszme keresztülvitelével foglalkozni, nem is

említve azon hazafias célt és erkölcsi hasznot, mi ennek keresztülvitelével úgy a hazára és polgáira háramlik.

Ügyszólván apostoli ihlet s az idealizmusnak egy neme szükséges ahhoz s a mi fő, a nép iránti végtelen szeretet, hogy ezer akadályokkal megküzdve az eszme megtestesítését előmozdithassuk.

Sok helyen egészen magára lesz hagyva, érezni fogja az intelligencia közönyösségét, kik között akárhány lesz, ki méltóságához nem illőnek tartja a nép ügyével való foglalkozást, más meg már minden előzetes próba nélkül lemond a sikerről, a harmadik rész közönyös a közérdek iránt, melyért nem tartja érdemesnek ingyen fáradni.

Már e körülmény maga elég, hogy a tanítóság nagy részét a további lelkes munkásságtól visszariassza.

Hát még a nép, hol oly sok a balfölgóság s a hitetlen, kik sok esalatkozások után a legigazabb népbarát munkáját is kétkezőleg nézik.

De a ki nagyot akar véghez vinni, annak esügedni nem szabad. És előre is le kell mondania minden anyagi haszonról s egyedül azon jutalomért küzdjön, mit öntudata szül, mi boldoggá teszi szegénységének tudatában is, hogy nemesen cselekedett.

Miként kell okkal-móddal a takaré- és hitelintézetet megalakítani? Ez saját munkám tapasztalatai nyomán mondom el, melynek eredménye lett 84 részvényes 145 üzletrészszel, vagyis 7250 korona értékkel.

A talajt már egy éve készítettem az ezt tárgyaló népiratkákkal, a nélkül, hogy beszéltem volna valakivel tervemről. Így gondolkoztam: hogy érlelődjék lassan a dolog, a mit mondanom kell, elmondja a népiratka, én azt majd csak alkalmas pillanatban kibővitem.

Mintha tudta volna ezt a gazdasági szaktanár — kit bármely község meghívhat — hívás nélkül is megjelent nálunk s a többi közt a hitelintézetet is fölemlítette. Ez olaj volt az én tüzemre, mit már most nem hagytam kialudni. Megmoz-

gattam minden fát, láttam, hogy leginkább csak a néprv támaszkodhatom, ezt vettem körül szeretettel. Vasárnapról-vasárnapra ez volt a társalgás fővonala, templom mellett, iskolában, utcán, hol legkisebb csoportosulásra akadtam. Egyszer aztán egy nagyobb csoportosulásnál előrukkoltam az aláírási ívvel, csak irómmal, tisztán tájékozásul.

Mikor láttam, hogy az ötven tagot elértem közel 100 részvényvel, egybehívtam a községi lakosokat az iskolába, fölkertem megjelenésre a község érdemes plébánosát és a jegyzőt is.

Az iskola — végtelen örömmre — megtelt. Fölolvastuk az alapszabályokat. Föltettem a kérdést újlágg: akarnak-e hitelszövetkezetet 50 koroná 50 év alatti legkisebb 20 filléres heti törlesztéssel s 7¹/₂ százalékos kedvezményes kölcsönadással. Akarjuk! volt az egyhangú felelet s megindult a végleges hiteles aláírás, mely a fönt jelzett eredménnyel végződött, de a jelentkezés nem ért véget, mert naponkint meg most is jönnek az aláírásra jelentkezők.

Pár hó múlva be lesz jegyezve ezéünk a központnál s az intézmény áldásos munkáját megkezdheti, miből kinő majd idővel a szövetkezeti bolt, a termények közös értékesítése és a többi. Mert szerintem az ólesó hitel az alap s hogy a szövetkezeti bolt adós tagjai nekünk tartozzanak. Ekkor az üzlet forgalma is biztosítva van.

Most még bele vonjuk mozgalmunkba az egy jegyzőség területén levő körközségeket s egy áldásos intézménnyel vidékünk gazdagabb lesz. S a jutalom azon jólesó tudat, hogy ennek érdemét a tanítótól eltagnadni nem lehet.

Hy munkálkodás az, mi általánosságban emelheti a tanítói tekintélyt, melynek nyomában kell, hogy jöjjön az anyagi javulás is s ha mi nem is örjünk el teljesen, legalább elérjük majd utódaink.

Tanító! imé egy alkalom, hogy önzetlenül szolgálhatsz néped és drága hazád ügyét. Oh, ne légy kislelkű, ne riadj vissza a nehézségektől, tanulj haszon nélkül a közjóért fáradozni, közös erővel, lelkesedéssel és szorgalommal tudd közvetve a tanítói osztály anyagi és erkölcsi érdekeit előmozdítani.

És e szent ezéllal kezdett munkádat kísérje mindig Istennek bőséges áldása.

Bussa.

Szokoló István.

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

A baj orvoslása előtt a tüneteket kell kimutatnunk. Én a főbb tüneteket a következőkben tárlalom:

1. A tanítójelöltek hiányos előkészültségére alapított képzésben az általános- és szakismereteket is alig lehet megadni s így a tanítójelölt erkölcsi nevelése másodrendű figyelemben részesül.

2. A képzés folyamain a tanítójelöltek maguk alkalmazása nincsen összehangzásban a tanárok buzgalmaival.

3. A tanítóképzés sajátlagosabb értelemben vett nevelési rendszerét apró részletekben egységes utasítás ez idő szerint nem taglalja.

4. Az internátusi intézmény a tanítójelöltek nevelési érdekeinek tekintetéből nincsen specializálva.

Az első pont alatt említettek részletesebb magyarázata ez: A tanulók fölvételi vizsgálatl, a középiskola IV. oszt.-ból hozott elégtelen jegyek mellett is bejuthatnak a tanítóképzőbe. A középiskola IV. osztályát pedig sikerrel végezettek között igen sokan vannak olyanok, kiknél a tanulási hajlam és a fegyelmzetttség iránti érzék már a középiskolában megcsappant, vagy hiányzott. Valódi tehetség, igazi buzgalom minél kevesebb arányban tűnik föl a tanítóképzés folyamain. Már most el lehet képzelni, milyen nagymértékű munkát kíván ezzel a vegyes anyaggal boldogulni. A hézagöltő, előkészítő, alapozó munka is lassú, nehéz, hát még az építés. A tanterv pedig annyit és oly sokfélét jelöl ki, hogy nem esoda, ha mindenik tanár csak tanít és tanít, az erkölcsi képzés, jellemnevelés pedig teljesen a hittanarra marad. Mi volna tehát a teendő? Az oktatásban a szükségeset a hasznos-tól megkülönböztetni s ezt a tér- és erőnyereséget az erkölcsi nevelés érdekének szentelni, így a nevelést az oktatással párhuzamban s arányban tartani. Ha a tantárgyakat és magyarázatait hosszú lére nem eresztjük, ha lényegre törekszünk, ha az ismeretek helyes fölfogására és ezek rövid, szabatos előadására alapítjuk a tanítás körül követeléseinket, akkor már nemcsak helyesen használjuk föl erőnket és az időt, hanem oktatási eljárásunkkal nevelünk is; neveljük t. i. helyes irányban a jelöltek gondolkozását, logikáját, egészséges képzelmet stb. Mert így a mi tanítási módszerünkben magában is benne lesz az az elementum, a mely a leendő tanítóra, mint ilyenre hat nevelőleg. Egyébként is a képzőnek nevelő hatása külön időt, külön eljárást alig kíván, mert ennek az egész intézet működésében, fegyelmében, a tanárok példaadásában, összehangzó eljárásában, egyező felfogásában, a tanítás egységes szellemében kell érvényre jutni. Mindazon nevelési elveknek, ismereteknek és módozatoknak, a melyekkel majdan a népnevelőnek a gyermeknevelésben kell érvényesölnie, eleven alkalmazást épen a tanítóképzőkben kell nyerni a tanítójelöltek neveltetésében. Teória helyett gyakorlat kell itt is, illetőleg az elméletet testessite meg itt is az alkalmazás. Az félmunka a tanítóképzésben, ha csak az oktatási módszer alkalmazására törekszünk a gyakorló-iskolában, vagy még az is félmunka volna, ha a gyermeknevelés eszközeinek fölhasználását csak egyedül a gyakorló-iskolában való mihez tartásra szóritanók, egyebekben pedig nem gondolnánk a tanítójelöltek összes nevelési érdekeinek kielégítésére.

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

Schlauch Lőrincz dr. bibornok, nagyváradai püspök.

1824—1902.

Nagy vesztesége van a magyar katolikus egyháznak. Schlauch Lőrincz a római katolikus egyház bibornoka, váradai latin szertartású püspök meghalt. Az egyház kiváló fiát, a nagyatoró, lángeszű és nagy tudású papok mintaképét, a magyar haza hűségese fiát vesztette benne.

Az egyházzajognak és egyháztörténelemnek kimagasló tekintély, az ekesszólásnak nagymestere volt. Ritka nagy tudása nyilatkozott írásában, beszédeiben egyaránt. Tettei pedig nagy szívének, nemes eszméinek megvalósítását képezték.

Nagy volt ő a jótékonyágokban, a bőkezűségeiben: visszamaradt nagy alkotásainak egész sora dicséri és tartja főn nagyságát és áldott emlékét.

Ezért legszebb alkotása szent László hermája, melyet maga készíttetett: szent László szobra. Sokat tett egyházmegyéjének. De sokat áldozott a tanügyért is a nemeslelkű főpap. Visszaszerezte nyilvánossági jogát a szilgyomlyói gimnáziumnak és főtartási költségeit legnagyobb részben ő fedezte; a debreczeni kath. leánynevelő intézetre 60.000 koronát; ugyancsak a debreczeni algimnáziumra 300.000 koronát ajánlott föl. A nagyváradai tanítóképzőnek házat vett. Az újjárossi kisdödvönöképzőt ő alapította és nem volt tanügyi kérdés, mely ne érdekelt volna és nem volt tanügyi vonatkozású dolog, melynek számára pénztára nyitva ne lett volna.

A kitűnő főpap életét Isten különös kegyéből sok siker és szerencse kísérte. 1880-ban v. b. t. tanácsos, 1884-ben a vaskorona-rend első osztályú lovagja; 1885-ben tiszteletbeli teológiai dr. a budapesti egyetemen; 1886. római gróf és pápai kamarás; 1893. kardinális; 1897-ben a Szent-istván-rend nagykeresztese.

Schlauch Lőrincz újjáradai német családból származott. 1824. márcz. 27-én született. Középszkoláit Aradon és Szegeden végezte. Ez utóbbi helyen töltött tartózkodása nagy hatással volt rá, mert a német fiúból e helyen lett nyelvben, érzésben magyar és már korán megfogant benne a vágy, pappá lenni és csakugyan arra a pályára ment, a mely leginkább kiélégítette ideális lelke vágyakozásait. 1846-ban fejezte be theologiai tanulmányait. 1847. apr. 3-án szenteltetett föl. Innen kezdve több helyen kaplankodott. Vas szorgalma, nagy tudása, lángeszű gyorsan vitték pályáján előre. 1873. októberében szatmári püspök, 1887. május 26-án pedig váradai püspöké lett. Előtte a folytonos tevékeny munka, a legnemesebb szívből fakadt jótékonyág. Halála mély gyászba borította az egyetemes kath. egyházat, a magyar nemzetet, a tudományos vitát és a társadalom minden rendű és irányú rétegét.

Legyen emléke örökké áldott!

EGYESÜLETI ÉLET.

A kath. tanítók tanügyi tanácsának ülése. A magyar kath. népoktatásügy fejlődésének vezértestülete f. hó 7-én tartotta évnegyedes közgyűlését a Szent-istván-Társulat palotájában. Jelen voltak: dr. Steinberger Ferencz elnök, Ember Károly világi elnök, Csávolszky József püspök úr ő mellósága, Petrovácz József, Guzsvenits Vilmos, Keményfy Kálmán, Ujlaky Géza, Tóth Géza, Györfly János, Zeltner Vilmos, Szokoly István, Bertalan Vincez, Dreisziger Ferencz, dr. Weszelyi Ödön, Haller József, Czike Imre, Venczel Ede, Szőke Sándor. Dr. Steinberger megnyitja a gyűlést s bejelenti, hogy a tanács múlt ülése alkalmával a tanítóképző-intézetek tantervezete a kiküldött bizottság által elkészítetté, fölkeri előadóját, Guzsvenits Vilmos esztergomi igazgatót, annak bemutatására. Guzsvenits előadásában utal a kath. népoktatásügy és tanítóképző intézetek korszerű fejlődésére s beigazolja,

hogy abban tradicionális alapon áll, de egyúttal azt is, hogy az állami tanítóképzés fejlesztésének törekvésében bár sok hasznos dolog foglaltatik, de sokban túlteng. Párhuzamot tesz alaki és szakképzés között, melynek nyomán kifejti, hogy az értelmi kimivelés a szakképzés szem előtt tartásával történjék, a miben azután a vallás-erkölcsi és nemzeti oktatásnak kell kidomborodnia. Ezeknek előbeosztása után részletesen ismerteti a tantervnek a férfitanítóképzésnél heti 125 és a leánytanítóképzésnél a heti 129 órára felosztott tervezetét. Érdekes tervezetében, hogy a német nyelv tanítására csakis heti 5 órát vesz föl (Zajos helyeslés), mert szerinte ennek a nyelvnek tanítása a tapasztalat szerint még heti 10 órával sem vezet sikerre s azonkívül az azzal való túlterhelés nagyban megnehezíti a szakképzést, de egyébként is a nemzeti nevelés szempontjából épenséggel nem tartja kívánatosnak a német nyelvnek túlságba menő beékelését a tantervbe. A tanács éljenzéssel fogadta az előadót, kinek az elnök elismerését fejezi ki s föl hívja a tanácsot a tervezet részletes elbírálására. Mindjárt eleinte nagy vitát provokált a hittan tananyagának felosztása. A tanítási idő heti 9 órában állapított meg, a mi azért szükséges, hogy a hitoktatás mentől mélyebb alapot nyerjen. Petrovácz kifejti, hogy a tanítóképzésnél oda kell irányulni, hogy minden egyes tanár egyúttal tantárgyának módszerét is tanítsa. Miért is kéri az erre vonatkozó elvi megállapodást, még mielőtt a tervezet érdemleges tárgyalásába menne, mivel a szakképzés csak azon esetben domborodna ki, ha az általa kontemplált kívánat elfogadtatik. Ember azt is kívánatosnak tartja, hogy a tervezet egyúttal részletes utasítást adjon azon esetre, ha a tervezet a képzők tantestületéhez is áttétetik. Hosszabb vita fejlődött ki a neveléstani tudomány mikénti beillesztése fölött, vajjon hol és mennyiben oszlódjék meg a módszer tanítása és a gyakorlati kiképzés. E vitában hatalmas érvekkel állt egymás mellett és ellen Guzsvenits, Petrovácz és Ember. Elnök a részletes módszer beillesztése mellett van és pedig olyképen, hogy annak előadására minden egyes tanár köteles a saját tantárgyáért illetőleg. Weszelyi tölemthi, hogy a részletes módszertant nem adták ki teljesen szaktanároknak, mert ott a módszertan tanára az általános módszertanból csak azt adja át, a mely megfigyelést közelebbről lehetővé teszi s fájdalommal jelenti, hogy a generáció fejlődése itt is visszaesést mutat s így a módszernek korai beillesztése nem áll egy színvonalban a már nyert lektani kiképzéssel és alapfogalmakkal. Bertalan utal arra, hogy a képző előképe lévén az elemi népiskolának, kívánatos, hogy a tanár eljárása előadásában a lehetőség szerint egyezzen meg a tanító eljárásával. Végezetül abban állapodtak meg, hogy a II-ik osztálynak csak a tanítás szemlélete adassék meg. Haller a túlfeszített általános képzés ellen van és pedig egyedül azért, mivel az nem népnevelőket képez, hanem egyetemre lépő polgárokat, katonatisztekét, hogy végre fizetési rangosztályt állapítson meg. Nincs ellene a magas képzésnek, de túltengésének igen, mert az azzal járó igények kielégíthetlennék. Ember ellenkező nézetben van. Hozzá szól Tóth Géza is és nem agodalomra szolgáló okot, hanem csak örvendetes haladást lát abban, hogy a tanító oklevél alapján egyetemre képesítetik és tartalékos tiszt lehet. Keményfy Kálmán a magyar nyelv és irodalom tanítására vonatkozó véleményeit közli és olvassa föl. Szerinte tekintetbe kell venni a képzőbe belépő anyag nyelvtani előképzettséget, a mi nagyon kívánatossá teszi, hogy az első osztályban kizárólag a nyelvtan (szótan és mondat) szerepeljen és innen fokozatosan fejlődjen a nyelvtudomány magasabb régióiba. Petrovácz minden egyes tárgyra nézve azt a kijelentést teszi, hogy a IV. osztály kizárólag a gyakorlati képzésre szolgálván, mint a miért is rendszeresített a tananyagnak azon része, mely kizárólag a népiskola anyagát illeti, átismételtessék, módszertaniag földolgoztassék s követeli, hogy az olvasókönyv minden egyes része földolgoztassék. Ember és Dreisziger még hozzá teszi, hogy a nyelvtan földolgozására rendszeres nyelvtan vétessék föl és pedig akként, hogy minden olvasmány teljesen kimerítettessék, hogy a magyar nyelvet minél mélyebben ismerje, illetőleg ismerni töre

kedjék. A tanács egyhangúlag a rendszeres nyelvtan alkalmazását mondja ki. *Keményffy* azután tovább fejtegette a magyar nyelvnek mukénti beállítását, széles méderben indokolta a felbéli anyagnak a tantervbe való befoglalását, a melylyel a nyújtott szemelvények is teljesen kiegészítendők volnának. A tanács együttesen oda nyilatkozta, hogy az olvasmányok teljesen kimeríttessenek így szoktatván az ifjúságot arra, hogy azok a népiskolában azoképp veselkedjenek s ne adjanak szomorú tapasztalatokra alkalmat, a mely, sajnos, ma még sok helyütt jellemzi a tanítót, i. e. hogy az olvasmányt nem dolgozzák föl, csak eldaráltatják. Ezek után *Steinberger* jelentvén, hogy a többi tantárgyra nézve *Guzsvenitz* nem készültbetvén el, azoknak földolgozására a hátraelévő tárgyak kiosztását kéri. *Szabó* azt ajánlja, hogy az elnökség ossza ki. *Guzsvenitz* magára vállalja a mennyiség és természettudomány, valamint az ének és zene tantárgyát. A földrajz és történelem tervezetének kidolgozására *Jakab győri* kegyesrendi tanárt, a gazdaságtanra pedig *Mérey László* esztergomi képzési tanárt kérték föl. Ezen körben érkezett meg *Döbrossa* távirata Pécsről, üdvözlővén a munkálkodó kartársakat. *Haller* folytatván, kívánja, hogy a házi ipar tanterve is beillesztessék, hogy az ifjúság legalább a könnyebben összedalitható szemléleti tárgyakat elkészíthessék, egyúttal serkentőleg hatván a házi iparnak a népiskolában való meghonosítására. Földolgozásával megbízott. *Szabó* a módszertani eljárások főbb elveit kéri a tantervben fölvetetni. Ugyanazt hozza föl, a mit *Bertalan* mondott azaz a hozzáadással, hogy a szaktanárnak mentül több utasítás adassék a tárgy módszertani földolgozására. *Guzsvenitz* hozzáteszi, hogy a módszertani utasítás nem elégtelt dolog, de az csak akkor lehetséges, ha a tanterv már meg van. Ehhez hozzájárult *Petrovátz* és *Dreiszigler* fölvilágosító szavai után a tanács. Végeztül elhatározottat, hogy a kész tantervre irányító elvek, eszméi alapján a tanítóképző tanárainak adjatik ki. *Steinberger* jelzi, hogy *Számord Ignáz* esztergomi óvónóképző intézet igazgatótanár is bejelentette az óvónóképző tantervet, melyet elbírálás végett kiad *Petrovátz*, *Steinberger* és *Hübner* uraknak. Befejeztvén a szakosztályi ülés, *Steinberger* örömmel jelenti, hogy a római zarándóklát fogadtatására nézve a legkedvezőbb választ kapta és a zarándóklát október havában fog megtartatni. Jelenti továbbá, hogy a kath. népoktatás ezeréves története rövid idő multán meg fog jelenni, mert kedvező bírálatot kapott a kész munkáról. Attérvén a népiskolai tantervre, *Dreiszigler* azt véleményezi, hogy a kész tervezet változatlan maradjon meg, csak az ismétlőiskolások tanterve egészítessék ki, annál is inkább, mert az teljesen megfelel az összes pedagógiai követelményeknek. Az utóbbi csak azért kívánatos, mert időközben a gazdasági oktatás lépett előtérbe, mint a melyet az állam a katolikus pedagógiai irányítól vett át, a melyet ott már régen alkalmaztak. De őszintén szólva nem hiszi, hogy az a fölvetett anyaggal szemben — mint az az államnál van — a népiskolai tanész eredményesen betetőztessék s ezt példák-
kal illusztrálva bizonyítja be. Es igen helyesen jegyzi meg, hogy az ismétlőiskolának más néven való elnevezése szükségtelen. Hisz az ismétlőben a gazdasági irányra kell fordítani a figyelmet.

Tanítógyűlés. A Besztercebánya egyházmegye Alsó-Turóc kerületi tanítók köregete f. é. július 3-án tartotta meg *Stubnya-fürdön* gyűlését. Reggel 9 órakor *Veni Sancte* mise alatt harmonium-kísérettel magyar egyházi énekek által emelték az ajtatosságot, melyen több úri család is résztvett. A 16 pontból álló tárgysorozathól különösen főtiszt. *Vojtussák Károly* kerületi tanfőügyelő mint püspöki biztos úrnak megnyitó beszédét és évi jelentését lelkes éljenzés és helyesléssel fogadta a közgyűlés. A mult évi jegyzőkönyv tudomásvétele után következett *Szentgyörgyi József* turóc-széklenői rom. kath. kántortanítónak «Hogyan ápoljuk a szeretetet a népiskolai tanulóknak között» szépen sikerült fölolvása, a melyben oly közvetlen erővel dokumentálta azt, hogy a szeretetet annyira és ápolja a kedély és annak elérésére e négy eszközt ismertette: I. Ósztónzés. II. Elbeszélések, mesék, példázatok, intelmek és előpéldája. III. Tiszta fogalomnyújtás

és IV. Alkalmnyújtás a szeretet gyakorlására. Ezen fölolvásért a közgyűlés egyhangulag díeséretet és elismerést szavazott s örömmel konstalálta, hogy a szerző aggrát meghazudtoló tüzzel, teljes testi és szellemi épségnek birtokában van. Következőleg *Volkó Emil* nyitő-váraljai tanító olvasta föl «A gazdaságtan tanulása a népiskolában» című munkáját, mely szinte nagy elismerést és díeséretet aratott. Tagsági díjak befizetése után következett tisztujtásnál *Czimezik Nándor* elnök, *Volkó Emil* jegyző és *Benisek Rezső* pénztárnok, lettek megválasztva. A gyűlés után társasbéd volt a fürdőház egyik termében, hol a toóstok sem hiányoztak s különösen *Szentgyörgyi József* által mondott toóstja, melyben kiemelte, hogy sok évi életpályáján több tanítót egyelet tanult ismerni, sőt volt is a Győr, Székesfehérvár és Szombathely egyházmegye tanítók egyleteknek tagja, de sehol sem tapasztalta azt mint itt nálunk, hogy a főt, papság is tagja az egyletnek és minden gyűlésen résztvesz.

IRODALOM.

Katholikus falusi iskolások Olvasó- és Tankönyve az osztatlan népiskolák III- VI. osztályai használatára. Az új tanterv alapján szerkesztette és írta Ember Károly. Budapest, kiadja a Szent-István-Társulat. Ezen tankönyvet a termékeny pedagógiai író az osztatlan falusi népiskolák számára írta és két részre osztotta, az első rész a népiskola III-IV. osztálya s a második pedig a V-VI. osztály számára készült. A könyvnek intentója az, hogy a keresztény jellemet képeze és nevelje; hogy a hazát, lakóit és terményeit megismertesse; hogy történetünk vonzó előadásával a hazaszeretetet ápolja; hogy a gazdasági viszonyokkal megismertessen. Ezen iránypontok a könyv czélszerű földolgozását árulják el. Mind az első, mind a második rész a következő fejezetekre oszlik: 1. Vallaserkolési, oktató és jellemfejlesztő olvasmányok. Nagyon jók. 2. Olvasmányok a földrajz köréből. Jók. 3. Olvasmányok a természetrajz és természettan köréből kevésbé sikerültek, ezeket inkább elteljes képekben kellene bemutatni. 4. A gazdasági olvasmányok jók; de ma már kívánatos, hogy négyes szociális kérdés (munka, bér, ipar, tőke) is megbeszéltessek, már csak azért is, mivel az olvasókönyvet felnött emberek is forgatják. 5. Olvasmányok a történelem köréből. Jók. Végig vezeti a gyermeket hazánk történelein és az egyes fejezetek mutatják egyszersmind az ország állapotát. 6. Olvasmányok az alkotmány köréből jók, csak kissé elvontak; az újabb törvények részletesebb megbeszélése talán nem bővitené tulságosan a könyvet. 7. Az utolsó fejezet a magyar beszéd és fogalmazás fontosabb ismereteivel foglalkozik. Befejeztül nem értett volna, ha a váltóval, pénznemekkel is megismertette volna népünket, melynek erre nagy szüksége van. A fölhozott csekély számú és lényegtelen kifogás nem csökkentheti az olvasókönyv értékét, mert úgy a beosztás, mint minden egyes fejezet mutatja, hogy *Ember Károly* finom érzékkel, nagy nevelő és methodikai tudással írta meg ezen czélszerű, tartalmas és tudomány újabb állásponjtján álló tankönyvét. A ki figyelemmel forgatja, annak el kell ismernie, hogy az nagy szorgalommal, körültekintéssel van megírva és hogy sok évi tapasztalatra épült. Szerző a pozitív keresztény világnézet híve; a tananyag megválasztásával pedig a gyakorlati körülményekre volt tekintettel és kitünően alkalmazza az olvasmányokat a gazdasági és állami életben élők gondolatköréhez. Nyelvezete szép és értelmes; a mondat szerkezet egyszerű. Mondhatjuk, Az előttünk fekvő olvasókönyv hasznos munka, melyet nyugodt lelkiismerettel ajánlhatunk. Kívánjuk, hogy minden osztatlan kath. népiskola bevezesse. *Augustin Imre.*

VEGYESEK.

Tanárok gyűlése. A szünidő beálltával a jó tanfőú még sem nyugodhatik. Szép és fontos munka vár rá. Találkozik társaival, megbeszéli a következő év teendőit, beszél az iskoláról és tanításról, előadja tapasztala-

latait, találko-
lete, n
visel
Mős
lehető
csak
huzam
korab
Pethes
kereszt
Nagy L
védelm
Wessel
belügy
Wlassi
élenk
szer fö
lasztón
napire
iskolai
Nevész
gari be
W
nyelme
tása tá
mában
Sza
jesztő
textilip
és a tö
zusat,
gyakor
kormán
a halga
nyerjen
folyam
Lon
házi m
huszon
kulturá
Egy
Ignáz
Kristó
volt az
könyvü
zett kö
eredeti
ható. A
képező
egyestü
Hal
nagysz
elhunyt
város k
érdemk
Slo
tást ren
ményén
szerkes
több na
ségi ok
Czike In
Ker
élnékel,
lapunkb
organiz
szénel
dányban
Váz
monója
t.-ez. 14
teendőke

latait, hogy a hazai tanítás javára okuljunk azokból. Ily találkót rendezett a **Tanítóképző Tanárok Egyesülete**, melyen Axaméty dr. ur megjelent, a miniszter képviselőjében. Dreisziger Ferencz szép beszédben méltatta Mócsy Antal érdemeit, ki igazi keresztény volt utolsó leheléig. Meg volt győződve, hogy jó keresztény lehet csak jó hazafi. Ő alapította meg az osztatlan iskolák párhuzamos rendszerét és a gazdasági iskolákat. Képviselő korában, mint az erköletelenség ostromozója tünt ki. Pethes János «A gyermek pszichológiájáról» értekezett keresztényellenes törekvéseket árulva el; Láng Mihály és Nagy László pártolták e törekvést, a keresztény világnézet védelmére pedig Petrovác, Ember Károly, Guzsvenitz, Wessely és a veterán Péterffy kelt. Másnap az egylet helygyeinek elvégzése után küldöttségileg tisztelegtek Wlassics dr. vallás- és közoktatásügyi miniszternél és élénk eszmecserét folytatott a mostani tanképesítő rendszer fölött. Végül is abban állapodtak meg, tegyen a választmány fölterjesztést a miniszterhez, hogy tűzze ki napirendre a képesítő vizsgálatok reformját. — A polgáriskolai tanárok Brassóban találkoztak mintegy kétszázán. Nevezetesebb határozataik: a német nyelv ezentul a polgári leányiskolában csak fakultative taníttassék.

Wlassics miniszter rendelete, melyet a magyar nyelvnek a népoktatási intézetekben való kötelező tanítása tárgyában adott ki, a hivatalos lap július 6-iki számában jelent meg.

Szaktanfolyamok. Az országos szakműveltséget terjesztő egyesület a mult évben nagy sikert aratott a textiltipari tanfolyamával s azért a jövő tanévben ennek és a többi tanfolyomnak is megnyitja továbbképző kurzusát. Célja ezzel az egyesületnek, hogy az elmélet a gyakorlattal kiegészítést találjon. E végből az egyesület a kormány támogatásával tanműhelyeket rendez be, hogy a halgatók a szövevényben és kötésben gyakorlati kiképzést nyerjenek. Ezenkívül megnyitják a fém- és vasárú-tanfolyamokat is.

Lonovics-alapítvány. Lonovics Gyula dombegyházi nagybirtokos szülői emlékének megörökítésére huszonhatezer korona erejéig alapítványt tett különböző kulturális és jótékony czélokra.

Egy híres könyvtár visszaszerzése. Batthány Ignác gróf erdélyi püspök 1786-ban megvette Migazzi Kristóf gróf könyvtárát, mely annak idején a leghíresebb volt az egész országban. A püspök, mint bécsi érsek könyvű szerrel jutott a fölcsolatott szerzetesházak elkobzott könyveivel, minélfogva köztük nagyon sok idegen eredetű kódex és értékes külföldi ősnymotvány található. A váciak ezeket az egykor váci püspöki tulajdonságú könyveket revindikálják, mivégből a muzeum-egyesület vezetősége memorandumot szerkeszt e tárgyban.

Halálozás. Mély részvétellel értesülünk Pitthord János nagyszombati róm. kath. elemi fiúiskolai ny. igazgató elhunytáról. Az elhunyt tagja volt Nagyszombat sz. kir. város képviselőtestületének és tulajdonosa az arany érdemkeresztnek. Az ő. v. f. n.

Szöj kiállítás. Augsburgban nagyszabású kiállítást rendeztek a népiskolai kézügyességi oktatás eredményének bemutatása czéljából. Ember Károly, lapunk szerkesztője, ki a napokban külföldi tanulmányútra indult, több napot tölt majd Augsburgban, hogy a kézügyességi oktatás módszerét tanulmányozza. Távolléte alatt Czike Imre beismuntárs helyettesíti a szerkesztőt.

Szerkesztői üzenetek.

Kérelem. Mély tisztelettel kérjük az iskolaszékek főt. elnökeit, hogy a kath. iskolákhoz kívárandó pályázatokat lapunkban, mint a kath. népoktatási intézetek hivatalos orgánumban hirdessük. Lapokat minden kath. tanítványnak megküldi a kiadó Szent-István-Társulat egy példányban ingyen.

Vásonyi. Igen, az 1893. évi XXVI. t.-czikk 8. §-a azt mondja: «ha a hitfelekezeti isk. tanító az 1868. XXXVII. t.-cz. 141. §. harmadik bekezdése értelmében a kántori teendőket is végzi, a tanítói fizetés megállapításakor

tanítói fizetésnek veendő»; ha tehát Önnek együttes fizetése 700 frt, miután 800 frton alul van, törvényesen le nem foglalható. 2. Igen, törvényes úton megfélembre lehet. — **Károsult.** 1. Nem érvényes, ha a törvény rendelkezése ellen, a tanító megkárosításával vettek föl nagyobb összeget. Kérje a tanfelügyelőség útján a díjlevél helyesbítését. 2. A díjlevélben és a pályázati hirdetésben kiírt járandóságot a tentartó köteles kiszolgáltatni, tehát a föld sem lehet kevesebb. 3. A rendtartási szabályok értelmében az igazgató fölöttes hatósága a tanítónak s ezen minőségében «tanítási és nevelési ügyekben» rendelkezési joga van. — **G. A.** November 10-ig esedékes részletet megkapja, mert a törvény rendelkezése szerint ez megilleti. A nyugtatóvnyit annak rendje és módja szerint állítsa ki és az illetékes helyi hatóságnak adja át további intézkedés végett. — **M. T.** Beérkezett. Jönni fog. Köszönet. — **B. K.** Köszönet. Fölhasználjuk. Üdvözet. — **J. J. 1.** Áttettük a Szent-István-Társulat könyvkiadó-hivatalához. 2. A kath. tanítói segélyalap alapszabályait megkaphatja Esztergomban. Forduljon kérelemmel mélt. és főtiszt. dr. Walter Gyula preláthus-kanonok elnök úrhoz. **E. L.** Beérkezett. Alkalmos időben fölhasználjuk. — **J. P.** Köszönet az értesítésért. — **H. J.** Az iparos tanoncziskolákhoz a választást befolyásolni lehet, sőt oly értelemben, a mint ön írja, kötelessége is a kath. hitközség minden tagjának. Egyebet azonban nem tehetnek a méltánytalan és elfogult eljárással szemben. — **S. I.** A helyettesítésről méltányos, hogy a tentartó gondoskodjék, de a törvény nem kötelezi erre. — **N. K.** Beérkezett. — **B. Gy.** A kérvényt személyesen adtam át. Üdvözet. — **L. J.** Közzéteszszük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Az esztergommegyei doroghi róm. kath. magyar-német nyelvű népiskola II. tanítói állására pályázat hirdetetik. Jövedelme: 800 korona f. é. szeptember 1-től járó évi fizetés, egy szoba és konyhából álló lakás. Kötelessége: a mindennapi és ismétlő tanköteleseket a kijelölendő osztályokban oktatni, a növendékeket az isteni szolgálatra vezetni és fölöttük felügyeletet gyakorolni. Személyes bemutatás a pályázati idő leteltéig kívánatos. Oklevéllel fölszerelt kérvények *július 23-ig a róm. kath. iskolaszékre* Dorogh (Esztergom) czimezve küldendők. 200 2—2

A **nógrád-megyeri** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetetik. Javadalmazása 14 kat. hold földbirtok, melyet nagyobb részben a hívek mivelnek; 60 1/2 pozs. mértő rozs párbérül; 5 öl kemény tűzifa; 58 frt tandíj, 20 frt stólailetek; 6 frt 5 kr párbérpénz; 2 frt 80 kr borbénpénz. Lakása áll 3 szoba, egy konyha, kamra és istálló-ból és 212 öl kertből. Az okleveles kántortanító választatni fog folyó év *augustus 4-én*. Kérvények és okmányok a nógrádmegyei iskolaszéki elnökséghez intézendők.

214 1—1

Érsekujváron (Nyitra) egyezer korona törzsfizetéssel és 200 kor. lakbérrel díjazott róm. kath. népiskolai tanítói állásra pályázat hirdetetik. Határidő f. é. *aug. 10.* *Fábián János* pléb. cz. apátkanonok. 222 1—1

A **pozsony-nádasi** róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdetetik. Fizetése: 700 korona, lakás és 4 m. tűzifa. Csak férfi tanítók pályázhatnak. Kérvények nagyságos *Kollár Márton* országgyűlési képviselő és iskolaszéki elnök úrra küldendők. Kötelessége az I. oszt. tanítani. 208 1—1

Grinadon (Pozsonym.) róm. kath. kántortanítói állás betöltendő. Megállapított jövedelem: 1254.12 kor. korpótlékkal és tisztességes lakás. Választás napja *aug. 11.* Folyamodványok *Vistokra u. p. Báhony, ft. Markovics János* bazin kerületi esperes úrhoz intézendők. Személyes megjelenés előny. Tannyelv magyar-tót. 216 1—1

Esztergommegye **Libád** községbe a II. tanítói állásra. Javadalmazás 700 korona államsegély, 100 korona a köz-

ségtől. Egy szobából álló lakás; egy 61 tűzifa. Pályázati határidő 1902 július 31. Nők is pályázhatnak. Kérvények a köhdyarmati plébánia-hivatalhoz. 207 1—3

Bácsa községben (Győr mellett) az osztálytanítói állás betöltendő. Fizetése 400 korona a község pénztárából, 400 korona államsegély, havi előleges részletekben: egy hutorozott szoba fűtéssel. Kötelessége a kijelölendő osztályt önállóan vezetni, az ismétlősöket felváltva tanítani, növendékeit a mindennapi istentiszteletre felkészíteni és ott azokra felügyelni, a kántori teendőkben segíteni, esetleg önállóan helyettesíteni. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. Az iskolaszékhöz címzett kérvényüket főt Mihályovics Ferenc plébános úrhoz adják be *augusztus 15-ig*. A megválasztott tanító, ki augusztus és szeptember kivételével az évet a községben köteles töltetni, állását szeptember 15-én elfoglalni tartozik. 226 1—1

Bernece-Barati (Hontm.) róm. kath. másodtanítói állomásra *július 27-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme 600 kor., a községtől és oklevelesnek 200 kor. államsegély, hutorozott szoba fűtéssel. Kérvényeket főt Feller-*magyar János* esperes-plébános úrhoz küldendők Hont-Kemenzére. Az állás szeptember 12-én elfoglalandó. 228 1—1

A nagybarkányi kántortanítói állomásra *július 24-re* pályázat hirdetik. Javadalmazása: 6 hold szántó föld a hűvek által művelve: 1 1/4 hold rét, mely körül a sarjúkaszaláson kívül minden munkát a hűvek teljesítenek, 4 hold legelő és 2 hold erdő után fajzasi illetmény a községben. Parhár czimén 70—75 pozsonyi mérő rozs és mérőnként 84 fillér. Tandij minden tankötelestől 2 korona, ismétlős-től 1 korona (100—120 korona), községtől 50 korona. Stóla és alapítványokból 50—60 korona. Saját használatára 4 61 keményfa beszállítva s 3 61 az iskolafűtésre. Államsegély 198 korona. Lakás két padolt szobából, konyha, kamra s istállóval. Kérvények bezárólag július 20-ig a nagybarkányi róm. kath. iskolaszékhöz címzendők. Személyes megjelenés a választás napján megjelentő próbára szükséges. Nagybarkány, u. p. Sámson-háza. Vasutalomás Pászto. *Iskolaszék*. 231 1—1

Vistukon (Pozsonym.) a róm. kath. népiskolánál egy *tanító* állomásra pályázat hirdetik. Járandósága, a törvényes 1/4 holdnyi kert- és lakillemény ellenértékével együtt, 780 korona utólagos havi részletekben. Van azonban egy, legszükségesebb hutorokkal ellátott szobája, melyet díjtalanul élvezhet; továbbá 12 köbméter tüzelőfa, mely a tanterem fűtésére is szolgál. Tanítja az I. és II. egyesített osztályt önállóan, az ismétlősököt pedig a főtanítóval felváltva. Tannyelv tót-magyar. Pályázati határidő *augusztus 10*. Kérvények az iskolaszékhöz címzendők, posta Bábhony. 234 1—1

Egri érseki megye.

Pályázat hirdetik a tiszta-obalai róm. kath. kántortanítói állásra f. *július 31-ig*. Jövedelem: lakás kerítel; a lakosságtól 600 korona, negyedéves részletekben, 200 kor. államsegély fog keretni. Négy hold szántó föld, csekély stóla. Kötelesség: a rendes és ismétlő iskolának tanítása, ünnepnapokon a hűvekkel imádságok s a temetéseknel a kántori teendők végzése. Minden adót maga fizet. Kérvények *Kende Károly* lelkészhez küldendők Tisza-Püspökábra. *Iskolaszék*. 217 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

A száz-pelsőcezi (Zólyom.) anyaegyházi róm. kath. kántortanítói állomásra *július végéig* pályázat hirdetik. A magyar-tót tannyelvű állomás jövedelme: 898 korona. A felszerelt folyamodványok 1 koronás bélyeggel ellátva a *enygytek* magy. kir. erdőigazgatósága Besztercebányán címelve alulírottához Korponára küldendők. *Ma-chorovich Izidor* ker. tanfőügyelő. 172 2—2

A jeczenyei róm. kath. magyar-tót tannyelvű másodtanítói állomásra ezennel pályázat hirdetik. Fizetése évi 800 korona és lakás. Folyamodhatnak képesített tanítók is. A folyamodványok *július 28-áig* *Hgyross József* esperes-plébánoshoz Zólyom-Péteribe küldendők. 209 1—1

Győri püspöki megye.

A felső-pulyai (Sopronm.) II. osztály-tanítóit állásra pályázat hirdetik. Fizetés: községtől 600 kor. államsegélyből 200 kor., fűtés, világítás czimén 120 kor. és hutorozott szoba. Köteles külön díjért a kézimunkát tanítani. A kérvények *július 25-ig* alulírottához küldendők. *Mészáros Kálmán* plébános. 213 1—2

A kisbéri plébániához tartozó Hánta fiókközségben megüresedett kántortanítói állomásra ezennel *július 31-ig* tartó pályázat hirdetik. A pályázati kérvények kellően felszerelve az iskolaszékhöz címzendők, főt. Veninger Ernő kisbér-kerületi esperes és ó-szónyi plébános úrnál nyújtandók be. E magyar tannyelvű állomás javadalmazása a következő: a) két szoba és konyhából álló szabad lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel és 1 1/2 hold kerttel, melynek 1/4 része szőlővel van beültetve; b) 7 hold szántó föld és 2 rét föld, melyeket a hitközség munkái, 5 hold pascuum, melyet a tanító munkáltat; c) minden házaspártól 2/3 pozsonyi mérő rozs és 28 fillér; d) 4 61 cserfa a házhoz szállítva a tanító használatára; e) tandíj fejében minden iskolás gyermektől 60 fillér; f) a vesztprémi alapítványból 42 korona; g) államsegély 310 kor.; h) stólailettékül keresztelés után 20 fillér, egyházkeless után 50 fillér, temetés után 25 fillér. Az uradalomtól kegyjárdékul 8 mm. rozs és 6 km. tűzifa. Hánta, júl. 4. *Lóth György*, iskolagondnok. 221 1—1

Kalocsai érseki megye.

A wekerlefalvi (Bácsmege) róm. kath. népiskolánál újonnan szervezett tanítói állásra pályázat hirdetik. Járandósága: 1. Havi előleges részletekben 800 kor. a község pénztárából. 2. 60 korona tűzifa általanyn fejében. A tanító által vett tót a község díjtalanul tartozik a tanító részére hazaszállítani. 3. Három szoba, két konyha, éléskamra, pincze, istálló, felszer és sertésóliból álló újonnan épített czélszerű szabad lakás az iskoláépületnél. 4. Az 1600 öles iskolatelenki kerített udvar és házi kert hasznélvezete. Ezen javadalomért tartozik a megválasztott tanító a reábizandó vegyes osztályt vezetni, az ismétlő iskolában pedig díjtalanul tanítani. A tannyelv német-magyar, miért is e két nyelvnek tökéletes bírása okvetlen szükséges. Csakis térfitanító pályázhatnak. Az állomás f. é. szeptember hó 1-én elfoglalandó. A kellően felszerelt kérvények f. é. *augusztus 10-ig* alulírott Gajdobrára küldendők. Gajdobra 1902 július hó 10-én. *Drach Antal* plébános, isk.-széki elnök. 233 1—1

A bajai róm. kath. elemi népiskolánál egy megüresedett tanítói állásra f. é. *július hó 19-ig* pályázat hirdetik. Javadalma: 1000 kor. törzsfizetés, 200 kor. lakásbér, 100 kor. ötödéves korpótlék. A megválasztott — külön díjazás nélkül — az ismétlő iskolát is köteles tanítani. Folyamodványok a róm. kath. iskolaszékre címzve nt. *Kúts János* esperes-plébános úrhoz küldendők Bikityre (Bácsm.) Baja, 1901. július 5-én. *Vojnits Dániel* iskz. elnök. 242 1—1

Pestmege Szakmár községhez tartozó *Keserütelek* és *Óregtény* szállásokra két róm. kath. térfitanító keresetik. Fizetése mindegyiknek 720 korona, havi előleges részletekben: lakás, házikert, számafűtelék. Ismétlők tanításáért külön díj nem jár. Kérvények a szakmári róm. kath. iskolaszékhöz címzve főtiszt. Waszner Lipót esperes úrnál 1902 *augusztus 10-ig* Császártöltésen nyújtandók be. Az állások szept. 1-én elfoglalandók. *Molnár Vendél*, iskolaszéki jegyző. 229 1—1

Rém községben a róm. kath. iskolánál szervezett második tanítói állásra *augusztus 5-ig* pályázat hirdetik. Az állás jövedelme 700 korona fizetés és 100 kor. lakáspénz előleges havi részletekben a község pénztárából. Örgonálás n és német nyelvben járatosak szivesebben fogadtatnak. Azon esetben, ha térfitanító nem pályázna, nótanítóval töltetik be az állás, miért is nótanítók is pályázhatnak. A kellően felszerelt kérvények a rémi róm. kath. iskolaszékre címzve, főtiszt. *Klansky Ferenc* esperes-plébános úrhoz Jankovácra (Bácsm.) küldendők. Rém, 1902 július 5. *Iskolaszék*. 223 1—1

Kassai egyházmegye.

A esikpés-tolcsemesi róm. kath. kántortanítói állomásra folyó évi *augusztus 1-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelem: 1. Kézpénz 382 kor. 92 fill. 2. Tandíjból 80—90 korona 3. 91 katasztrális hold és 571 ööl szántóföld s 3 vékás konyhakert. 4. Párber 8 véka rozs és 2 korona pénz. 5. Negy-ööl hasábla befuvarozva Stalajvédelem 15 korona. Van két szobából álló lakása s hozzá csűr, kamara és istálló. Csak okleveles kántortanítók pályázhatnak. Kérvények a róm. kath. iskolaszéki elnökhöz czimezve a fentemlített határnapig Sáros-Szent Györgyre (u. p. Gergeyléka) küldendők. 232 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Trecsén nagy-szlatinai róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme kézpénzben: egyházi alapítványokból, bivektől 974 korona, terményekben 186 korona, uradalmi erdőben tővön 15 ürméter keményfa. Lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló, öl, kert. Magyar-tól nyelven, kántori teendőkhöz járások, képzettek pályázhatnak *július 28-ig*; közelebből pályázók július 31-én választásra jöhetnek. *Léday Sándor* esp. pléb. 218 1—2

Rozsnyói püspöki megye.

Gölniczbánya városához tartozó gorcztelepi róm. kath. népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma szabad lakáson kívül 600 korona kézpénz a városi pénztárból és 20 bécsi öl tüzelőfa. A beiratási díjon kívül 88 korona államsegélyre is számíthat. Kérvények f. é. *július 31-ig*. *Szobánsék Emil* plébános írchoz küldendők. 210 1—1

Szatmári egyházmegye.

Csap (Ungm.) róm. kath. kántortanítói állomására pályázatot hirdetek. Jövedelem: 500 korona a hitközségtől, évnegyedenként fizetve; 200 korona tandíj, havonként fizetve; 40 korona stóla; 16 hold igen jó minőségű szántóföld. Lakás: két szoba, konyha, kamra, istálló, kecsiszűn, nagy kert. Pályázati határidő *augusztus 1.* A helyileg felszerelt kérvényeket a róm. kath. iskolaszékhez intézve, ahullott iskolaszéki elnök czimére kell küldeni, a ki előzetes fölvilágosítással készségesen szolgál. *Dr. Buday Sándor*, iskolaszéki elnök, Csap (Ungmegy.) 220 1—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Herczegfalva (Fehérmegye) róm. kath. népiskolánál *september 1-re* három osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés egyenként 680 korona 10 havi részletekben, bútorozott szoba fűtéssel. Kötelességük egy osztály vezetésén kívül az ismétlők oktatása és a kántorságban is segédkezni; azért az abban jártások előnnyel bírnak. Kérvények aug. 10-ig az iskolaszék elnökségéhez küldendők. Herczegfalva július 9. Posta s vasutállomás helyben. 227 1—1

A füleli (Fejérm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Évi jövedelme különböző czimeken (lakás, kert, 1/2 telek föld, 3 hold rét, legelő illeték, szolgálmányok: 14 mérő kétszeres, 6 öl tűzifa, alapítványi és énekes misék utáni járandóság, stóla és tandíj) 1636 kor. 30 fill. Okleveles pályázók kérvényeiket f. é. *augusztus 6-ig* föl. *Bezöky József* ker. h. tanfőlügyelő írchoz (akik Fülén, p. h.) küldjék, a pályázat napján, augusztus 7-én, pedig személyesen jelenjenek meg. 230 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A hosszú-peresztegi (Vasm.) róm. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése: 700 kor. és 24 kor. takarításra, fűtésre elegendő fa és lakás. Pályázhatnak okt. kántorságban férfi-tanítók. Kántorságban segédkezni tartozik. Állás szept 1-én elfoglalandó. Kérvények *július 20-ig*. *Iskolaszék*. 195 2—2

Csendlakon (Vasm.) megürült a róm. kath. iskolában a segéttanítói állomás. Pályázhat rája minden okleveles

tanító, ki a kántoriakban is képes segédkezni. Fizetése: a mellékesen kívül 800 korona. Nyelv: magyar és a szlovén. A pályázat határideje *július 30.* A folyamodványok az *iskolaszéki elnökhöz* küldendők. Posta: Eereczfalva. 203 2—2

Váczi egyházmegye.

I. A rákospalotai róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet az I. önálló tanítói állásra, melynek javadalma 100 korona évi fizetés, 2 szoba, konyha és kamrából álló lakás, 12 korona kertilletmény.

II. A rákospalotai róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet az V. önálló tanítói állásra, melynek javadalma 800 korona évi fizetés, 2 szobából álló lakás, 12 korona kertilletmény. Csak férfiak pályázhatnak. A pályázat határideje *augusztus 1-je*. A kérvények czimzendők: *plébánia-hivatal, Rákospalota*, (Pestmegye). 215 1—1

A **kistarcsai** (Pestm.) róm. kath. elemi iskolához tanító kerestetik. Fizetése: 800 korona, 8 köbméter hasábla, két szobából, konyhából, kamrából álló lakás a legszükségesebb bútorral ellátva és kis házikert. Kötelessége: egy osztályt vezetni és a kántoriakban segédkezni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények *Polákovics Mihály* plébánoshoz Kerepesre czimzendők folyó évi *július 23-ig*. 219 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Balaton-Ujlakra *september 1-re* okleveles róm. kath. osztálytanító kerestetik. Javadalma: 800 kor. évi fizetés havi részletekben, bútorozott szoba, ennek fűtése, takarítása. Kötelessége egyik tanterem növendékeit és az ismétlő iskolásokat tanítani. Okmányokkal felszerelt kérvények az iskolaszékhez czimezve július 29-ig a plébánia-hivatalhoz küldendők Somogy-Kéthelyre. 224 1—1

Pápa-teszéri róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés 800 kor., bútorozott szoba, 4 méter tűzifa. Kérvények a pápa-teszéri róm. kath. iskolaszékhez *július 30-ig* küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. 225 1—1

Eladok polg. tanképzőbe könyveket. Mennyiség szakcsoportra. *Misik Zsimond* tanító Duna-Adony. 211 1—1

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legelőssb árakban előnyös fizetési föltételek mellett kiváló légnymású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállit.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulat kiadásában

(Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 28b.)

megjelent közép-, polgári- és képezdei tankönyvek.

- Demény Dezső.* Alapvető hittan. Középsk. használatra. Ára füzve 88 fillér, vászonkötésben ... 1 kor. 20 fillér.
- Demény Dezső.* Agazatos hittan. Középsk. felsőbb osztályai számára. Ára füzve 1 kor. 20 fill., vászonkötésben... .. 1 kor. 60 fillér.
- Demény Dezső.* Erkölcstan. Középsk. felsőbb osztályai számára. Ára füzve 1 kor. 20 fillér, kötve 1 kor. 60 fillér.
- Demény Dezső.* Egyháztörténelem. Középsk. felsőbb oszt. számára. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 kor. 60 fill.
- Gerely József.* Képes biblia, vagyis az Údvösség története. (Külön kiadás.) Polgári iskolák számára. 72 fametszésű képpel. (Sajtó alatt)
- Gerely József.* Római Katolikus Szertartástan. *Középkiadás.* Polgári iskolák számára. 56 fametszésű képpel. Ára füzve 1 kor. 40 fillér.
- Gerely József.* Római Katolikus Szertartástan. *Nagykiadás.* Középsk. és képzők számára. 78 fametszésű képpel. Ára füzve... .. 1 kor. 80 fillér.
- Vargha Dezső dr.* Egyháztörténelem. Iskolai használatra. Füzve 1 kor. 40 fillér, kötve 1 kor. 80 fillér.
- Pókorny Emánuel dr.* Ószövetségi bibliai történetek. Középsk. használatára. 42 illusztrációjával és 1 térképpel. Füzve 1 kor. 20 fillér, kötve... .. 1 kor. 60 fillér.
- Pókorny Emánuel dr.* Újszövetségi bibliai történetek. Középsk. számára. (Sajtó alatt.)
- Hajdú Tibor dr. és Zoltány Irén dr.* Lélektan és Gondolkodástan. Középsk. használatra. Második kiadás. (Engedélyezve 2044/1898. szám a.) Ára füzve 2 korona 40 fillér, vászonkötésben 2 kor. 80 fillér.
- Bartha József dr.* Magyar nyelvtan, mondattani alapon. Közép- és polgári iskolák I. és II. osztálya számára. (Engedélyezve 1063/1900. szám a.) Ára füzve 1 korona 20 fillér, vászonkötésben 1 kor. 60 fillér.
- Bartha József dr.* Rendszeres magyar nyelvtan. Közép- és polgári iskolák III. osztálya számára. (Engedélyezve 1000/1902. sz. a.) Ára füzve 1 kor. 40 fillér.
- Bartha József dr.* A magyar nemzeti irodalom története. (Engedélyezve 1333/1900. sz. a.) Ára füzve 5 kor. 20 fill., vászonkötésben 5 kor. 80 fillér.
- Borosay Péter dr.* Algebra a középsk. számára. (Engedélyezve 3357/1901. sz. a.) Ára füzve 4 kor. 20 fillér.
- Cserép József dr.* Latin nyelvtan. I. Alaktan a gymnasiumok számára. (Engedélyezve 906/1902. szám alatt.) Ára füzve 1 kor. 60 fillér.
- Cserép József dr.* Latin olvasó- és gyakorló-könyv a gymnasium I. és II. osztálya számára. 46 képpel. (Engedélyezve 907/1902. sz. a.) Ára füzve 2 kor. 20 fillér.
- Ember Károly és Kovács Pál.* Számítan a polgári és felsőbb leányiskolák I—II. osztályai számára. Füzve 1 kor. 40 fillér, kötve 1 kor. 80 fillér.
- Jákó János dr. és Ujházy László.* A magyar királyság földrajza. Középsk. I. osztálya számára. 87 fametszettel. (Enged. 849/1902. sz. a.) Füzve 1 kor. 80 fillér.
- Kiss Ernő dr.* Stilisztika és poétika felsőbb leányiskolák és tanítóképzők számára. Füzve 2 korona 40 fillér, kötve 2 kor. 80 fillér.
- Prónai Antal dr.* Magyar olvasókönyv a középsk. I. osztálya számára. Képekkel. (Engedélyezve 1211/1900. sz. a.) Ára füzve 1 kor. 60 fill., vászonkötésben 2 kor.
- Prónai Antal dr.* Magyar olvasókönyv a középsk. II. osztálya számára. (Engedélyezve 1871/1901. sz. a.) Ára füzve 2 kor. 40 fillér, kötve 2 kor. 80 fillér.
- Prónai Antal dr.* Magyar olvasókönyv a középsk. III. osztálya számára. (Engedélyezve 1523/1902. sz. a.) Ára füzve 2 kor. 80 fillér.
- Ujházy László.* A magyar nemzet történelme. Középsk. alsó osztályai számára. I. rész a harmadik osztály számára. 36 ábrával és 3 térképpel. (Engedélyezve 1493/1900. sz. a.) Ára füzve 1 korona 80 fillér, vászonkötésben... .. 2 kor. 20 fillér.
- Ujházy László.* A magyar nemzet történelme. Középsk. alsó osztályai számára. II. rész a negyedik osztály számára. 56 ábrával és 4 térképpel. (Engedélyezve 4431/1900. sz. a.) Füzve 2 kor. 40 fill., kötve 2 kor. 80 fill.
- Ujházy László.* A magyar nemzet történelme. Iskolai használatra. Felsőbb leányiskolák és tanítóképző-intézetek számára. 92 ábrával. Ára füzve 2 kor. 40 fillér, kötve 2 kor. 80 fillér.
- Ujházy László.* Egyetemes történelem. Középsk. felső osztályai számára. I. rész. Az ötödik osztály részére. 147 fametszettel. (Engedélyezve 1402/1902. szám a.) Ára füzve 3 kor. 60 fillér.

Berezetés céljából kívánatra bérmentve és ingyen szolgát mutatványpéldánnyal a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala.

Stephaneum nyomása Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.